

„REJTETT” MÓDON TANULNAK AZ AUTISTÁK?

Balogh Virág*, Németh Dezső**

*SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

**SZTE BTK Pszichológia Intézet

Kulcsszavak: implicit tanulás, készségtanulás, tanulási zavarok, autizmus

A kutatás az autizmussal élő gyermekek implicit készségtanulási képességét vizsgálta. E tanulási formát „rejtettnek” nevezzük, hiszen a résztvevők nincsenek tudatában a tényleges tanulásnak. A vizsgálat során a Howard és Howard által 1997-ben kidolgozott Alternating Serial Reaction Time (ASRT) módszert használtuk.

Az autizmus egy idegrendszeri fejlődési zavar, melyben a viselkedés bizonyos területein sérülés figyelhető meg, a viselkedés szelektíven sérült, így feltételezhető, hogy a háttérben húzódó mentális rendszerek is szelektív sérülést mutatnak. Ezért az autizmus kutatása a viselkedést szervező kognitív mechanizmusok, az autizmusban jellemző tanulási zavarok megértését is szolgálja. Az implicit tanulás olyan tanulás, amelynek során szabályokat, összefüggéseket sajátítunk el, de ennek nem vagyunk tudatában, tehát a tanulás „rejtett” módon történik. A folyamat többnyire végrehajtott és stratégiai folyamatok nélkül, nem tudatosan zajlik. Az implicit készségtanulás képezi az alapját számos motoros és kognitív funkciónak, továbbá a tanulási és emlékezeti funkciók háttérmechanizmusának tekinthető. Az explicit tanulás során a személy aktív módon odafigyel az anyagra, megpróbál hipotéziseket és szabályokat megfogalmazni, melyek segíthetik őt a tanulásban. Az autista gyerekeknek az explicit tanulás hatékonysága jelentős mértékben alacsonyabb az egészséges gyerekekéhez képest.

Kutatásunk fókuszában autizmussal élő és egészséges gyermekek implicit tanulása állt. Vizsgálatunkban az autisták az egészségesek kontrollszintjének megfelelő, ép implicit tanulást mutattak. Eredményünk megegyezik Barnes és munkatársainak (2008), valamint Gordon és Stark (2007) kutatási eredményeivel. Vizsgálatunkban azonban az autizmussal élők komolyabb kihívásnak feleltek meg, hiszen kutatásunkban négyelemű ASRT feladatot használtunk (míg Gordon és Stark klasszikus Serial Reaction Time feladatot, Barnes és munkatársai pedig háromelemű ASRT-t használt). Ebből arra következtethetünk, hogy az autizmussal élők nélkül implicit tanulási feladaton is képesek az egészségesek szintjén teljesíteni.

Kutatásunk hozzájárul a tanulási funkciók és azok zavarainak jobb megértéséhez, valamint támpontot nyújthat az autizmussal élők fejlesztéséhez, amennyiben figyelembe vesszük, hogy implicit módon egészséges tanulásra képesek, és így fejlesztésük során több implicit tanulási technikát alkalmazunk.